

שלומית היימן
Shlomit Heymann
הדרכת אינדיזיין
InDesign Wizard
IDME@017.net.il
www.InDesignME.co.il
054-2135131

© כל הזכויות שמורות

01/01/2019

ADOBE INDESIGN CS CC 2019 – הגדרות עברית

מדריך הגדרות עברית וטיפול במלל רב־לשוני מאת: שלומית היימן

משתמשי אינדיזיין יקרים,

אדובי אינדיזיין (Adobe InDesign) היא תוכנה שעברה הטמעה עברית וערבית בחברת אדובי, יצרנית התוכנה אולם חלק מהגדרות הבסיסיות אינן מתאימות לעבודה בעברית ועל כן עלינו לשנותן ולקבוע אותן ככרירת מחדל לפני שאנו פותחים מסמך חדש בתוכנה.

מספר מילים על התקנת תוכנות הענן – שימו לב!
מזה מספר שנים שאנו עובדים בתוכנות בגרסת CC, שזה קיצור של "Creative Cloud" (ענן קריאטיבי). הענן של אדובי הינו שירות המאפשר לקבל את תוכנות היצירה והעריכה של אדובי וכן שירותים נוספים במודל המבוסס על מנוי תקופתי.

שירות זה, מאפשר להוריד תוכנות (אותן נתקין במחשב שלנו כפי שהתקנו עד היום), קבלת עדכונים שוטפים ברגע שהם יוצאים מבלי שנצטרך לברר מה חדש, מתי, היכן להוריד ואיך לעדכן כשבנוסף נקבל שירותים נוספים אותם נוכל לבחור על פי צרכינו כגון אחסון וסנכרון קבצים אליהם נוכל לגשת דרך מדיות שונות (מחשב, מכשירים ניידים חכמים וכו') או לשתפם עם לקוחות באמצעות קישור מבלי שהם יצטרכו להתקין תוכנה או לרכוש מנוי בעצמם.

לאינדיזיין מספר תכונות בעברית שקשה להבינן לבד וללא קריאה מוקדמת של אופן העבודה בעברית בתוכנה, אתם עשויים להיתקל במלל שעשוי להיראות כבעייתי אולם בעצם אינו מכיל הגדרות נכונות. בעזרת הגדרות מתאימות תוכלו לתקן תוצאות של סימנים הפוכים או מילים ששינו את מיקומן בקלות. חלק מהגדרות אלו מופיעות באופן דומה בתוכנות נוספות של אדובי ותוכלו ליישם את הבנתכם גם שם.

קובץ זה מגיש לכם סיכום קצר של ההגדרות, מדריך קצרצר לתחילת עבודה (כולל ייבוא של מלל רב־לשוני וטיפול בו) וטבלה המתארת בעיות ופתרון.

לפני שאתם מתקינים את התוכנות, עליכם לוודא שהגדרתם התקנה של גרסאות תומכות עברית. אנא הכנסו לטיפ מס' 75 באתר שלי וקראו את הוראות ההתקנה:

http://indesignme.co.il/tips/install_adobe_hebrew/

רשימת קישורים חשובים לעזרת אדובי בעברית ובאנגלית:

אדובי ישראל: http://www.adobe.com/il_he/
תמיכה ועזרה: <http://helpx.adobe.com/il/support.html>
עזרה לאינדיזיין כללי: https://helpx.adobe.com/il_he/indesign.html
עזרה לאינדיזיין נושאים: https://helpx.adobe.com/il_he/indesign/topics.html
עזרה לאינדיזיין באנגלית: <https://helpx.adobe.com/indesign/topics.html>
על תמיכה בעברית/ערבית בתוכנות אדובי: https://helpx.adobe.com/il_he/indesign/using/arabic-hebrew.html

קישורים אלי:

טיפים, מדריכים ושיעורים קלים להורדה תוכלו למצוא באתר שלי: www.indesignme.co.il
בפייסבוק – שלומית אינדיזיין – InDesign Wizard: <https://www.facebook.com/shlomitindesign/>
באינסטגרם – Shlomit InDesign: <https://www.instagram.com/indesignme>

בהצלחה,

ואם תרצו הדרכה מלאה תוכלו ליצור עימי קשר:

שלומית היימן
Shlomit Heymann
הדרכת אינדיזיין
InDesign Wizard
IDME@a017.net.il
www.InDesignME.co.il
054-2135131

© כל הזכויות שמורות

תודה מיחדת לפונטביט על הגופנים: קמפוס, עוגן, אופטימום ושפע-פרו ולפונטייפ על גופן ארץ הצבי

כתיבה בעברית ובערבית

מי שלא מכיר את כל ההגדרות הכתובות כאן בדיוק, לא יודע לעבוד עם אינדיזיין כפי שצריך! לכן, עליכם לקרוא וללמוד כל פרט במדריך מתומצת זה בלי לדלג על אף מילה. כך, תוכלו להבין את התייחסות התוכנה למלל רב לשוני שחלקו נקרא או מימין לשמאל או משמאל לימין תוך התאמת הגדרות קבועות שיהפכו להיות ברירת המחדל של התוכנה (זאת עושים כשאין אף מסמך פתוח). הגדרות אלו מרוכזות למעשה בארבעה נושאים: **כיוון המסמך**, **סיפור** (Story), **פסקה** (Paragraph) ו**תו** (Character) ואנו נלמד אותן על-פי סדר הגדרתן. **קובץ זה מיועד לצפייה במסך ועל כן כדאי להתבונן בו בתוכנת רידר (חינם) או אקרובט.**

1. העדפות כלליות של התוכנה

גשו להעדפות הכלליות של אינדיזיין: **וודאו כי אין מסמך**

פתוח ובחרו מתוך התפריט את: InDesign>Preferences>General (עריכה>העדפות>כללי) או לחצו על **Cmd+k** או **Ctrl+k** בחלונות. נפתח חלון בו מצד שמאל ניתן לבחור בנושא ההגדרה ומצד ימין מתחלפות ההגדרות השונות על-פי הנושא הנבחר.

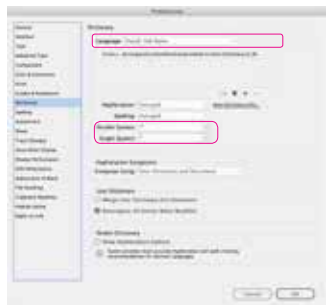
א. מרכאות חכמות (Typographer's Quotes)

באינדיזיין (וגם בפוטושופ ואילווסטרייטור) ניתן לבטל את השימוש במרכאות חכמות מאחר ואינן קיימות בשפה העברית. גשו בצד ל-Text (אות), וודאו כי אפשרות Use Typographer's Quotes (השתמש במרכאות חכמות) מבוטלת. **לטיפול מדויק יותר במלל רב-לשוני**, עדיף להשאיר אפשרות זו פעילה אולם אז יש להגדיר את מה שכתוב בסעיף ב'.

ב. הגדרת המילון

גשו בצד לתפריט Dictionary (מילון) והתאימו את המילון לשפה המובילה של המסמך. אם בחרתם בעברית, גשו לתפריטים של Double Quotes (מרכאות כפולות) ו-Single Quotes (מרכאות בודדות) ובחרו באפשרות האחרונה מתוך הרשימה. במידה ותעשו זאת, תוכלו להשאיר את המרכאות החכמות פעילות (סעיף א'). במצב זה, יתקבלו מרכאות ישרות למלל עברי, ומסולסלות (עליונות) למלל המשתמש בתווים רומיים (ABC). זכרו כי ההגדרה צריכה להיעשות לפני ההקלדה ולא אחריה. מרכאות שכבר הוקלדו לא ישתנו ויהיה צורך להקלידם מחדש.

ג. בדיקת איות אוטומטית – (Auto Correct)

לאינדיזיין יש אפשרות לבצע בדיקת איות אוטומטית. גשו בצד לתפריט Autocorrect (תיקון שגיאות אוטומטי) וסמנו את האפשרות Enable Autocorrect (הפעל תיקון שגיאות אוטומטי), ולאחר מכן בחרו מתוך התפריט בשפה הרצויה.

מרכאות חכמות הן בדרך כלל מרכאות שצורתן מסולסלת (ועל-כן נקראות גם מרכאות מסולסלות) ומופיעות באופן אוטומטי בתחילתן של ציטוט ובסופו (התוכנה תבדוק אם יש רווח לפני או אחרי המילה ולפי זה היא תקבע אם הן פותחות או סוגרות). יש להן מופעים שונים כמו עליונות בתחילת ובסוף המילה או עליונות בתחילת מילה ותחתונות בסופה, על כל פנים ניתן לבחור את מראיהן. בעברית, אין מרכאות חכמות אלא רק מרכאות ישרות.

“InDesign” מרכאות חכמות

”InDesign” מרכאות ישרות

אם נסתכל על לוח המקשים, לא נמצא מקש מיוחד למרכאות ישרות ומקש מיוחד למרכאות חכמות, אלא מקש אחד עליו מודפס סימן המרכאות. מי שייקבע איזה סוג של מרכאות נקבל בעת ההקלדה זה אנחנו. את האפשרות לשימוש במרכאות חכמות ניתן למצוא בכל תוכנה ובכל מעבד תמלילים.

לכל גופן, יש טבלה המכילה את כל הסימנים של הגופן (אותיות, מספרים, סימני ניקוד וכיו"ב) הנקראים "גליפים". כשאנו לוחצים על התו A במקלדת, התוכנה ניגשת לטבלה זו ומושכת משם את הגליף של התו A. אולם בניגוד לתו A אם פותחים את טבלת הגליפים של הגופן בו אנו משתמשים ניתן למצוא סוגים שונים של מרכאות בעוד שאין סוגים שונים של התו A.

אם נתתם לתוכנה הוראה שעליה להשתמש במרכאות חכמות, היא תיגש לגליף המתאים אשר מכיל מרכאות חכמות בכל פעם כשתלחצו על מקש המרכאות. אם לא נתתם הוראה כזו, התוכנה תיגש כברירת מחדל לגליף המכיל את מרכאות היישרות.

בשפה העברית יש רק סוג אחד של מרכאות והוא מרכאות ישרות. וכך, אם בכל זאת האפשרות של שימוש במרכאות חכמות מסומנת, התוכנה ניגשת לתא בו אמור לשבת הגליף -ומאחר וגליף זה אינו קיים, או שתקבלו סימן מוזר במקומו, או שלא תקבלו דבר.

2. כיוון המסמך – כריכה (Binding)

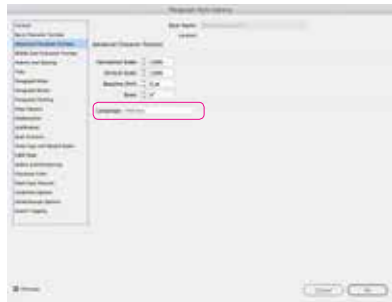
כיוון המסמך – כריכה מימין לשמאל ולהיפך – (Binding) נקבע בחלון פתיחת מסמך חדש (לקבלת צורת החלון של גרסאות קודמות, גשו לתפריט File>Preferences התוכנה ותחת General סמנו את האפשרות Use Legacy "new Document" Dialog.

ב. שיוך שפה למלל (Language)

יש לשייך שפה מתאימה לשפת המלל הרץ.

- מיקום הגדרת השפה
- בחלון הגדרות Paragraph Style (סגנונות פסקה) נמצא תחת Advanced Character Formats (תבניות תו מתקדמות) במקטע Language (שפה). למיקום הגדרת שיוך שפת המלל בחלונית Character (תו) ראו תמונה בסעיף הקודם (א').

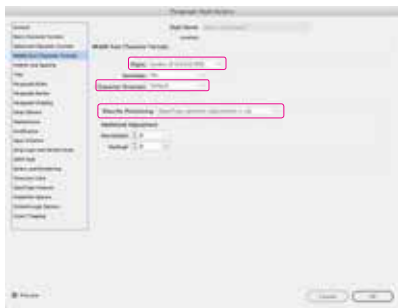

אם לא משייכים שפה למלל, מילון שבירת המילים, האיות ומבנה הספרות של המלל לא יעבדו בצורה נכונה. את המילון הרצוי בהתאם לשפה ניתן לקבוע בהעדפות התוכנה כפי שנאמר בסעיף 11.

ג. הגדרות Middle East

הגדרות Middle East הן אוסף של הגדרות שמטפלות בכמה נושאים הקשורים לשפה המובילה ושמהוד חשוב להגדרן נכון אחרת ניתקל בבעיות.

ד. ספרות (Digits)

את הספרות באינדיזיין רצוי להקליד מהמקלדת הנומריית. אינדיזיין מאפשרת לבחור 3 סוגי ספרות לשפות שונות. ניתן לבחור את השפה בה יופיעו הספרות. בחרו בהגדרה של ספרות ערביות, או את סוג הספרות הרצוי עלי-פי ההגדרות הבאות:

ספרות ערביות (Arabic): 1234567890

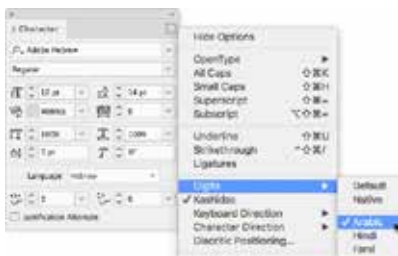
ספרות הודיות (Hindi): १२३४५६७८९०

ספרות פרסיות (Farsi): ۱۲۳۴۵۶۷۸۹۰

מדוע המונח "ספרות ערביות" מייצג צורה של הספרות שאנחנו מכירים? זהו מונח בינלאומי שנקבע כדי למנוע בלבול בין הספרות הרומיות (I, II, III) לבין צורתן של ספרות אחרות.

מיקום הגדרת הספרות (Digits) בחלונית Character (תו).

בצעו הגדרות אלו כשאין אף מסמך פתוח על מנת שהן ייקבעו כברירת מחדל. תוכלו לקבוע הגדרות קבועות נוספות כגון גודל דף, בליד (More Options - אפשרויות נוספות), וכיוב'. במידה ותרצו לקבוע גודל שוליים אחר למלל הרץ, גשו בתפריט ל: Layout>Margins and Columns (פריסה-שוליים וטורים).

3. הגדרות בסיסיות של מלל

להגדרות הבאות ניתן לגשת דרך תפריטי התוכנה השונים אולם כדי שהגדרות אלו ייקבעו כברירת מחדל, יש לשנות את סגנון הפסקה - Basic Paragraph (פסקה בסיסית) כשאין מסמך פתוח. גשו לחלונית שנקראת Paragraph Styles (סגנונות פסקה) והקישו פעמיים על הסגנון הנמצא בסוגריים מחבועים בשם Basic Paragraph (פסקה בסיסית). עברו על ההגדרות הבאות ופעלו בהתאם. ההגדרות הניתנות כאן הן **הגדרות הכרחיות לעבודה עם מלל** מוביל בעברית. כמוכן, שניתן להוסיף בשדות השונים הגדרות נוספות שאף הן ייפכו לברירת מחדל כמו סוג גופן, גודל וכיוב'.

א. הגדרת גופן עברי וליגטורות (Ligatures)

יש לוודא כי גופן ברירת המחדל של התוכנה הוא גופן עברי. אנו נשתמש בגופן Adobe Hebrew המותקן ביחד עם התוכנה. באותו החלון, יש לבטל את אפשרות הליגטורות:

מיקום הגדרת גופן וליגטורות בחלון הגדרות Paragraph Style (סגנונות פסקה) נמצא תחת Basic Character Format (תבניות תו בסיסיות). שימו לב: כל הגדרה שתקבעו כאן בנוסף לביטול הליגטורה תהפוך לחלק מברירת המחדל עמה ייפתח כל קובץ חדש.

מיקום הגדרת גופן, ליגטורות ושפה (סעיף ב') בחלונית Character (תו).

ליגטורה היא גליף הקיים במערכת הגליפים של הגופן אך בשונה ממרכאות חכמות (שם מתבצעת החלפה של הגליף) כאן התווים נשארים אולם תצוגתם נלקחת מגליף אחר. כשאנו מפעילים את אפשרות הליגטורות, בכל פעם שיש צירופי תווים שהוגדרו מראש כליגטורות, הם מוצגים באמצעות גליף מוכן אך לא מוחלפים. התווים מוצגים כמחבורים וביטול האפשרות מציגם חזרה כבודדים. מאחר והשימוש בליגטורות מתייחס לטיפול בתווים ולא לטיפול בכל התוכנה הגדרתם נמצאת תחת התפריט של החלונית תו.

ff fi ffi   ff fi ffi
עם ליגטורה   בלי ליגטורה

כמוכן, שעל הגופן להכיל גליפים של ליגטורות אחרת שום דבר לא יישתנה. גם אפשרות זו, בדומה למרכאות, אינה מתאימה לשימוש במלל עברי. אם לא נכבה אפשרות זו, אנו עשויים למצוא תווים שנדבקו זה לזה (לדוגמה האותיות א ו: אל) או במקרים אחרים העלמות של האותיות.

צירופי האותיות המכילות ליגטורות הוא קבוע ברב המקרים. הדרך היחידה לקבל ליגטורה בעברית היא רק דרך שימוש בגופני Open Type ועל כך תוכלו לקרוא בעמ' 7.

רוצים לראות את כל הגליפים של הגופן שבחרתם? גשו בתפריט ל: Type>Glyphs (אות-גליפים) ותוכלו גם לראות את כל הגליפים ולהקליק פעמיים על גליף כדי להכניסו למלל.

כיוון כתיבת התווים (Character Direction)

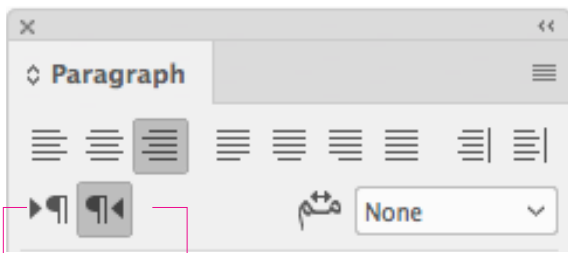
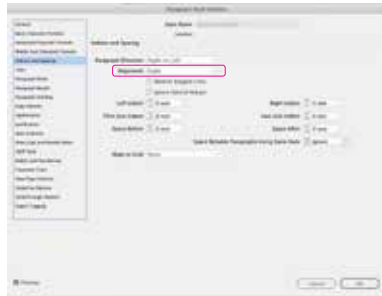
כיוון הכתיבה נקבע על פי סדר הקלדת התווים בהתאם לשפה בה משתמשים (Language Script). לאינדיזיין יכולת אבחון אוטומטית לכיוון כתיבת המלל. בכתיבה מימין לשמאל (עברית, ערבית) יש להקפיד כי כיוון האות (Character Direction) בפסקה יהיה במצב "ברירת מחדל" (Default). וכך, בזמן שאתם מקלידים בעברית/ערבית האותיות נכתבות מימין לשמאל, ובזמן הקלדת ספרות או תווים רומיים (אנגלית), האותיות נכתבות משמאל לימין.

החל מגרסה 4.0.2.302 נוספה לאינדיזיין תכונה בהעדפות התכונה (Preferences>Right to Left) המחייבת סימנים ניטרלים (כמו נקודה, פסיק, מקף) להתנהג על-פי שפת הקלדתן. כלומר, אם האפשרות תהיה מסומנת, ומצב הכתיבה שלי יהיה עברי/ערבי (אם במק, "עב" בפיסי), סימני הפיסוק יוקלדו בכיוון ימין שמאל. תכונה זו מבטלת את כיוון התו האוטומטי וכך הקלדה של מספרים עם נקודות עשרוניות או מספרי טלפונים עשויים להתקבל הפוך. שימו לב מה מתאים לצרכים שלכם ובחרו בהתאמה. תכונה זו גם מזהה את כיוון התווים כפי שהוקלדו בתוכנת וורד בעת ייבוא המלל לאינדיזיין.

ד. כיוון הפסקה (Paragraph Direction)

כיוון הפסקה בשונה מכיוון הסיפור, שולט על סדר הופעת המילים וסימני הפיסוק בתוך הפסקה. הגדרת כיוון הפסקה נמצא בחלונית Paragraph (פסקה). כיוון הפסקה בה המלל המוביל הוא עברי או ערבי יהיה מימין לשמאל ולהיפך בשפות שכיוון כתיבתן הוא משמאל לימין.

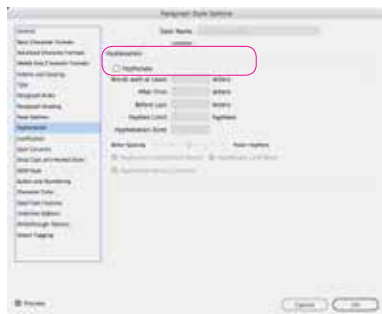

כיוון פסקה מימין לשמאל
כיוון פסקה משמאל לימין

מיקום הגדרת כיוון הפסקה בחלונית Paragraph (הפסקה)

ה. שבירת מילים (Hyphenation)

Hyphenation – שבירת מילים בעברית אינה "חוקית". כדאי לבטל אפשרות זו באופן קבוע.

מיקום דיאקריטיים – (Diacritics Positioning)

InDesign ME תומכת בדיאקריטיים (ביניהם גם ניקוד). מאחר והם צפים מעל או מתחת לאות, חשוב כי מיקומם יהיה מדויק. ניתן להגיע לתפריט הדיאקריטיים מתוך התפריט הראשי Window>Type And Tables>Diacritics Positioning (חלון>אות וטבלאות>דיאקריטיים) או מתוך חלונית התו. בחלונית שתוצג, תוכלו לבחור באחת מן האפשרויות אשר בתפריט הנגלל. אם תבחרו ב־None (ללא), הניקוד יוצג במיקומו הבסיסי בהגדרות הגופן שנקבעו מראש. בחרו בהגדרות השונות לקבלת המראה הרצוי לכם. תוכלו גם לסמן אות בודדה, מילה או את כל המלל ולהתאים את הדיאקריטיים כרצונכם בעזרת Additional Adjustment (התאמה נוספת).

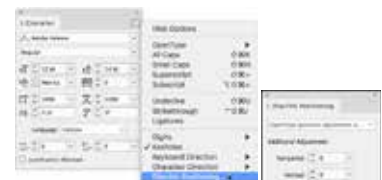

כדאי ואף רצוי להכין סגנון תו מיוחד לכיוון שמאלימין וסגנון נוסף לכיוון ימיןשמאל. אם תאלצו לשנות כיוון תו כלשהו (כגון מקף) ותרצו לקבע אותו כך שלא ישתנה שלא בכונה – זו הדרך הנכונה לעשות זאת.

אינדיזיין תומכת בניקוד מלא אך ורק בגופנים מסוג OpenType. כדי שהניקוד ישב במקומו בגופנים אלו, יש לסמן בסעיף זה את האפשרות OpenType (להרחבה בנושא ראה עמ' 7).

מיקום הגדרת הדיאקריטיים בחלונית Character (תו) וחלונית בחירת מיקומם.

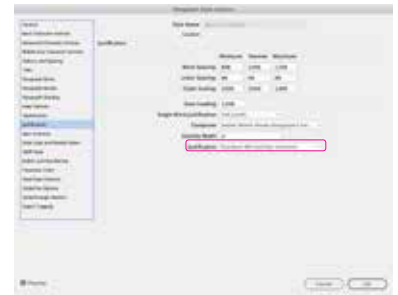

בלי אפשרות OpenType	עם אפשרות OpenType
וְהַנְעֵרָה	וְהַנְעֵרָה

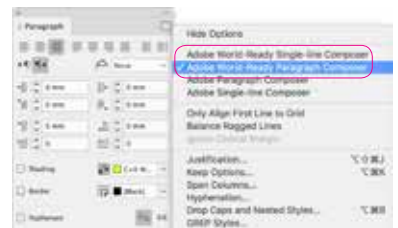
1. יישור ועורך פסקאות (Justification)

לאינדיזיין כלי מיוחד המטפל בפסקאות המחליט בעצמו על ריווחי פסקאות ושירת שורות. כלי זה בוחר את מספר המילים בשורה, מילה יתומה בסוף פסקה, שורות ארוכות או קצרות, מלים רבות בשורה אחת ומעטות בשורה אחרת וכו', ומפזר את המילים באופן כמה שיותר אחיד כדי לגרום למראה נעים של הפסקה בין אם היא מיושרת לימין, שמאל או יישור בלוק (מכירים את המושג "נחשים לבנים"? - אז את זה הוא מנסה למנוע). לעורך הפסקאות המטפל במלל עברי קוראים:

בניגוד אליו, יש כלי המטפל בכל שורה בפסקה כאילו והיא עצמאית, כלי זה נקרא Adobe World Ready Single-Line Composer. במקומות בהם אתם רואים שהמלל מסתדר אחרת ממה שרציתם, נסו להחליף בין שתי האפשרויות.

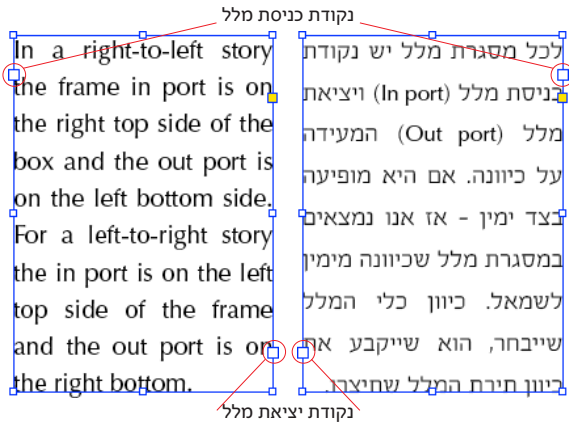
מיקום הגדרת עורכי הפסקאות בחלון הסגנונות נמצא תחת Justification.

מיקום הגדרת עורכי הפסקאות בחלונות הפסקה.

4. כיוון הסיפור (Story Direction)

גם לתיבת (או מסגרת) מלל (Text Frame) יש כיוון כתיבה: מימין לשמאל (לכתיבה בעברית ובערבית) ומשמאל לימין. לכל תיבת מלל יש נקודת כניסת מלל (In port) ויציאת מלל (Out port) המעידה על כיוונה. אם היא מופיעה בצד ימין - אז אנו נמצאים בתיבת מלל שכיוונה מימין לשמאל. כיוון כלי המלל שייבחר, הוא שייקבע את כיוון תיבת המלל שתיצרו.

לשינוי כיוון תיבת המלל (Direction): בחרו את התיבה בעזרת כלי החץ או כלי המלל, גשו לתפריט הראשי ובחרו בפקודה Type>Story (אות<כתבה). תוצג חלונית בה תוכלו להגדיר את כיוון הכתבה של תיבת המלל בעזרת כפתורים - מימין לשמאל או משמאל לימין. יש ללחוץ פעם אחת באמצעות העכבר על הכפתור המסמל את הכיוון המבוקש.

בחירת כלי המלל

גשו לתיבת הכלים אל הכלי מלל (T) ולחצו לחיצה ארוכה כדי להציג שורה של כלים נסתרים: שני כלי ME מיועדים לכתיבה מימין לשמאל ואילו השניים האחרים - לכתיבה משמאל לימין. הכלי מלל (Type Tool) מיועד לכתיבה במסגרת מלל והכלי אות על נתיב (Path Type Tool) נועד לכתיבה על נתיב וקטורי.

כדי לכתוב על נתיב, גשו לנתיב, בחרו בכלי Type On Path (מלל על נתיב), וכשנוצר הסימן "+" ליד הסמל הקיים, לחצו עם העכבר. לטיפול במלל על נתיב, גשו לתפריט הראשי Type>Type On Path (אות<אות על נתיב). לאחר שהוקלד המלל, ניתן יהיה לטפל בו בכל כלי מלל שתבחרו.

בחירה באחד משני הכלים האחרים (שאינם מותאמים לשפות המזרח התיכון), תגרום לכל האותיות להתהפך. הקפידו לבחור את הכלי המתאים לשפה בה אתם עובדים.

כפי שנאמר, בחלון הגדרת הסגנון הבסיסי, תוכלו להגדיר סגנון איתו תתחילו לעבוד בכל פעם שייפתח מסמך חדש. תוכלו לסמוך על הסגנון הזה שהוא תקין ולהחיל אותו על מלל שנראה לכם כבעייתי. כאשר תצרו סגנונות חדשים הם יקבלו את ההגדרות הנכונות (גם אם לא תבססו עליו את הסגנון).

עד כאן עסקנו בהגדרות בסיסיות וחשובות שצריך לתת לאינדיזיין לפני שבכלל אפשר להתחיל לעבוד בעברית. כעת, לאחר תיקון ההגדרות סגרו ופתחו את התוכנה מחדש, תוכלו לראות שהכל יישמר כברירת מחדל.

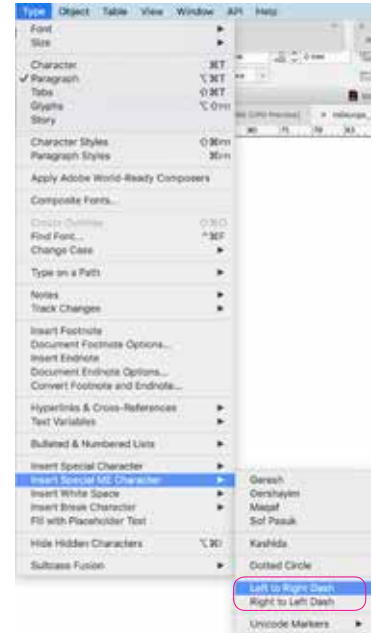

ראו טיפ לסיים בעמ' 11.

הגדרות עברית נוספות

הכנסת תווים מיוחדים בשפות ME

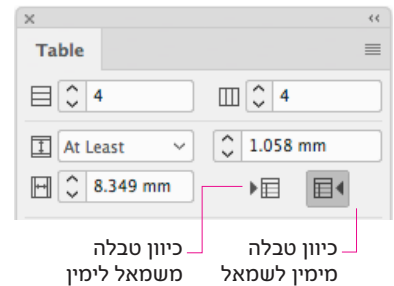
תוכלו להכניס תווים מיוחדים בעברית ובערבית. כדי להכניס למלל גשו לתפריט הראשי Type>Insert Special ME Character (אות>הכנסת תו מיוחד למזרח התיכון) ובחרו בתו הרצוי. ניתן להגיע לתפריט זה על-ידי לחיצה על מקש Ctrl + לחיצה על העכבר (Macintosh) או לחיצה על הכפתור הימני בעכבר (Windows).

כיווני מקפים – בתפריט זה תוכלו למצוא מקפים המכילים בתוכם הגדרות כיוון אשר יקבע את סדר התווים לפניו ואחריו. כדי להקל עליכם בעת כתיבת מלל או שינוי, הגדירו מקף ימני ומקף שמאלי.

טבלאות

גם לטבלאות יש כיוון. כדי לשנות את כיוון הטבלה גשו לחלונת הטבלה ולחצו על הכפתור הרצוי.

גשו לאתר שלי להורדת שיעור על הכנת טבלאות באינדיזיין. שיעור זה מומלץ מאוד, בסופו תבינו את הקלות והפשטות בה אינדיזיין מטפלת בטבלאות.

הפיכת כיוון מסמך (Reverse Layout)

לאינדיזיין כלי מאוד שימושי ההופך את כיוון הכריכה ואת כל כיווני שמאלי-ימין השונים לכיוון לימין-שמאל ולהפך. ניתן לגשת לכלי זה מהתפריט הראשי Layout>Reverse Layout (פריסה>הפיכת פריסה). בחלון שנפתח תוכלו לבחור אפשרויות שונות להיפוך: הפיכת עמוד בודד, מספר עמודים או את כל המסמך ולהגדיר אם להפוך גם את עמודי האב (Master). ניתן להפוך משטחים גרפיים, תיבות מלל ואף קו וקטורי.

בחרו באפשרויות הרצויות לכם ולחצו על "OK" (אישור).

נתקלתם בפעולה שהייתם רוצים שיהיה לה קיצור מקשים? תוכלו לעשות זאת בקלות: גשו לתפריט הראשי Edit>Keyboard Shortcuts (עריכה>קיצורי מקשים). בחלון שנפתח, תחת Product Area (תחום מוצר) בחרו מתוך התפריט הנגלל בתחום הרצוי, ובחלק התחתון בפעולה הרצויה. הקלידו את הקיצור אל תוך השדה New Shortcut. שימו לב שמימין לשדה יש תפריט נגלל נוסף בו צריך לבחור את הקונטקסט הרצוי. זהו מלהכנס קיצורים שקיימים עבור פעולות אחרות אחרת הן לא יעבדו ואינדיזיין תראה לכם אם הקיצור כבר בשימוש או לא מתחת לשדה.

גופנים מסוג OpenType

גופנים מסוג OpenType פותחו בשיתוף פעולה בין חברת Microsoft לחברת Adobe. גופנים אלו ניתנים לשימוש משותף על שתי מערכות ההפעלה: מקינטוש וחלונות.

דוגמא למראת גופן OpenType

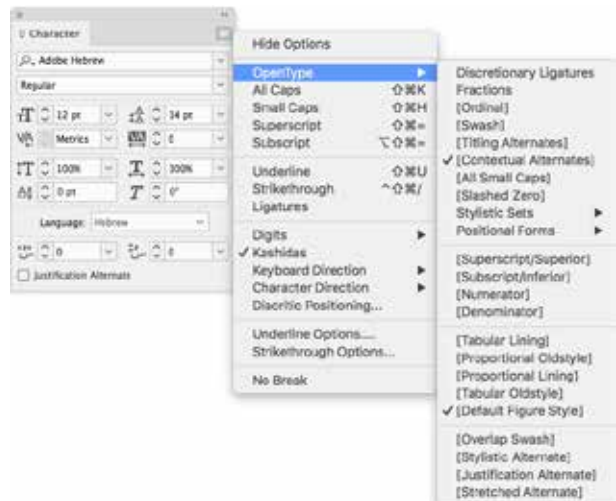
גופני OpenType עשויים להכיל מעל 65,000 גליפים ומביאים לקהל המשתמשים אפשרויות נפלאות. למשל, ניתן לשלב בגופן בודד סוגים שונים של גופנים - כגון גופנים עבריים וערביים, או הכנסת גליפים מיוחדים כגון ליגטורה לאותיות או ו' (א). ניתן לעשות ריווחים מיוחדים לסדרות שונות של גליפים, אפשר להכניס ניקוד מדויק וכיו'.

הגופנים ייפעלו אך ורק בתוכנות התומכות בסוג זה של גופנים כמו למשל אינדיזיין.

מידע נוסף על גופני OpenType תוכלו למצוא באנגלית בכתובת: <http://www.adobe.com/products/type/opentype.html>

שימוש בגופני OpenType

בחלונית התו (Character Palette), תחת התפריט הנשלף גשו בתפריט ל-OpenType. מתוך הרשימה תוכלו לבחור באחת מן האפשרויות הפעילות הרצויה לכם. אם האפשרות אינה פעילה (נמצאת בתוך סוגריים מרובעים) סימן שהגופן אינו מכיל גליפים וטבלאות OpenType מתאימים שיימכו בה.

ליגטורות

במידה והגופן מכיל אפשרות של ליגטורה, ניתן להפעילה בעזרת בחירת האפשרות Discretionary Ligature (ליגטורות מנחות שבירה) מתוך תפריט OpenType. זו הדרך היחידה כיום להשתמש בליגטורות בעברית.

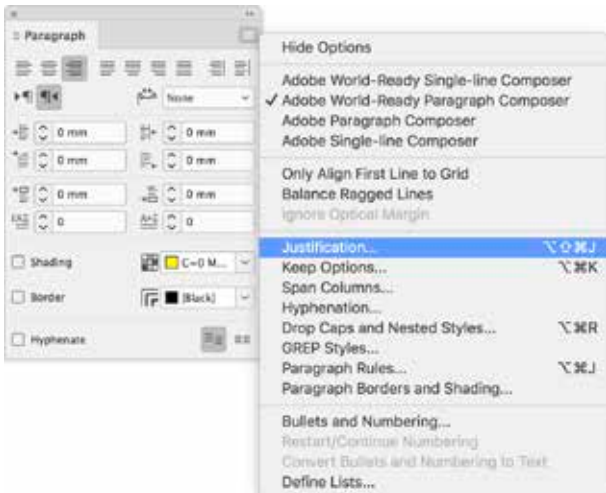
עם ליגטורה	בלי ליגטורה
א	אל

דוגמא לליגטורה (Discretionary Ligature)

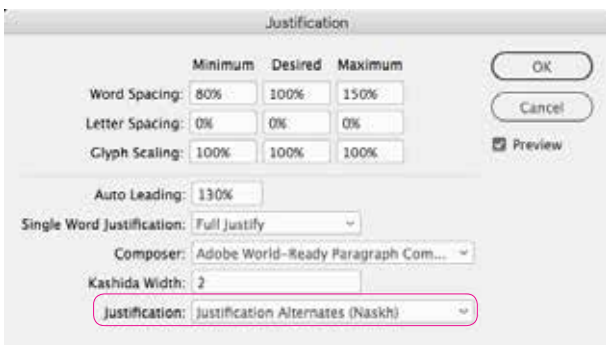
האפשרויות השונות משתנות בהתאם ליכולות שהוכנסו לגופן על ידי היצרן. גופנים שאינם מכילים אפשרויות אלו לא יגיבו לפקודות המבוקשות. אפשרויות אלו, לא משנות את הגליף שהוקלד, אלא מושכות גליפים קיימים. למשל, תחיליות קטנות אינן אותיות שהוקטנו באחוז מסויים, אלא אותיות שעוצבו מחדש והן קיימות במערכת הגליפים של הגופן עצמו.

סוגי ריווח ביישור דו-צידי (Justify All Lines)

תכונה זו השתנתה החל מגרסת CS6. לאחר שבחרנו ביישור לשני הצדדים, אנו יכולים לקבועי סוגי ריווח שונים באמצעות חלון היישור באופן הבא: מתוך התפריט הנשלף של חלונית הפסקה, בחרו באפשרות Justification

כדי להחליט על סוגי ריווח במלל המיושר ביישור לשני הצדדים ניתן לבחור אחת מן האפשרויות הקיימות בחלון זה, מימין למילה Justification (יישור לשני הצדדים). כדי למתוח אותיות בעברית (אם יש ברשותכם פונט התומך בכך) יש לבחור באפשרות Justification Alternates (Naskh).

דוגמא ליישור רגיל (Standard):

זֶה בִּימֵי אַחְשָׁרוֹשׁ הוּא אַחְשָׁרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ
מֵהָדוּ וְעַד־כּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה:

דוגמא ליישור Naskh:

זֶה בִּימֵי אַחְשָׁרוֹשׁ הוּא אַחְשָׁרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ
מֵהָדוּ וְעַד־כּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה:

*דוגמאות אלו נעשו בגופן "שפע פרו" מאת פונטיביט

לדוגמאות נוספות, גשו לעמוד הבא.

הדוגמאות הבאות מדגימות רק חלק קטן מתוך אפשרויות התפריט OpenType הקיימות בגופן **ארץ הצבי** מאת חברת **פונטייפ**. אפשרויות אלו קיבלו הגדרות מיוחדות לטיפול במלל עברי בעל צרכים מיוחדים כגון: ראשי תיבות, תוספות עיצוביות, הסרת ניקוד וטעמים ממלל, טיפול במלל תנכ"י ועוד למעלה ממאה תכונות מרשימות. ההגדרות שנקבעו לגופן זה הן הגדרות מיוחדות שאינן משקפות בהכרח את שם התכונה (המופיעה באנגלית) ועל כן, עם רכישת הפונט יש להוריד את ה־"מדריך לתכונות האופן טייפ אקספרט" בו תמצאו פירוט מלא שיסיביר לכם מה כל תכונה מאפשרת וכיצד להפעילה (המדריך של פונטייפ נכתב עבור גרסת CS5 ועל כן חלק מהתכונות יופיעו בגרסת CS6CC במקומות אחרים המצויינים במדריך זה. חשוב להגיש כי תוצאת האפשרויות השונות נקבעות על־ידי יצרן הגופן וכי לא יתאימו לגופנים שיוצרו בידי יצרן אחר.

אפשרות OpenType	תוצאת האפשרות	תוצאת/הפעלת ההקלדה	ללא או מה להקליד	עם
All Small Caps	ראשי תיבות		בית הספר	בית הספרטנות
Superscript/Superior	מספר עירוני עם קו תחתי		10:34	10:34
Subscript/Inferior	נקודה עירונית		100.00	100.00
Fractions	שברים בעלי קו נטוי		1/2	1/2
Ordinal	תוספת עיצובית לאלמנטים שונים	תבליט ריבועי	{}	{} ¹
Ordinal	תוספת עיצובית לאלמנטים שונים	תבליט מקושט	}	}
Ordinal	תוספת עיצובית לאלמנטים שונים	חץ שמאלי	ʹ+shift	>
Ordinal	תוספת עיצובית לאלמנטים שונים	חץ ימני	ʹ+shift	<
Ordinal	תוספת עיצובית לאלמנטים שונים	סימנים מתמטיים	+ -*	+ -*
Stylistic Sets	הסרת טעמי מקרא	יש לבחור ב־ set 18	ואהבת לרעה כמוך	ואהבת לרעה כמוך
Stylistic Sets	הסרת טעמי מקרא וניקוד	יש לבחור ב־ set 19	ואהבת לרעה כמוך	ואהבת לרעה כמוך

הבדלים בין ניקוד (שווא נח, שווא נע / דגש קל, דגש חזק / קמץ וקמץ קטן)

אפשרויות OpenType הן כה רבות שניתן אף ליצור הגדרה שתטפל בניקוד באופן גורף. להלן דוגמא למלל זהה שקיבל הגדרות שונות. השינויים שחלו לאחר החלת התכונה מסומנים באדום. לאפשרות קוראים Stylistic Sets ומתוכה נבחרה בכל פעם אפשרות שונה:

כך נראה המלל המקורי ללא אפשרויות OpenType:

ח לא־יִמוּזַש סִפֵּר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בוּ יוֹמָם וְלִילָה לְמַעַן תִּשְׁמַר
לְעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַכְּתוּב בוּ בִי־אֵז תִּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכְךָ וְאֵז תִּשְׁכִּיל:

התוצאה לאחר החלת האפשרות Stylistic Sets>set 10 תייצר דגש חזק

ח לא־יִמוּזַש סִפֵּר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בוּ יוֹמָם וְלִילָה לְמַעַן תִּשְׁמַר
לְעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַכְּתוּב בוּ בִי־אֵז תִּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכְךָ וְאֵז תִּשְׁכִּיל:

התוצאה לאחר החלת האפשרות Stylistic Sets>set 10 והוספת האפשרות set 9 תייצר שווא נח, דגש חזק וקמץ קטן

ח לא־יִמוּזַש סִפֵּר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בוּ יוֹמָם וְלִילָה לְמַעַן תִּשְׁמַר
לְעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַכְּתוּב בוּ בִי־אֵז תִּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכְךָ וְאֵז תִּשְׁכִּיל:

לסיכום

אם תתבוננו במדריך המלא, ייפתח בפניכם עולם חדש בו רמת הטיפול הטיפוגרפי באמצעות הגופן עצמו מאפשרת לנו להגיע לרמת דיוק נפלאה ונוחיות מקסימלית. ללא ספק, השילוב בין יכולות התוכנה לגופן הוא שילוב מנצח שאין שני לו, שהוסיף צבע ומשמעות חדשה לנוף הטיפוגרפי העברי.

בקצרה: התחלת עבודה באינדיזיין

הסבר קצר זה נכתב עבור משתמשים המכירים את כלי התוכנה ומונחים בסיסיים של תוכנת עימוד כמו דף־אב (Master Page) סגנונות מלל ותו וכיו"ב. המטרה – להסביר לכם באופן מאוד בסיסי וראשוני את שיטת העבודה באינדיזיין על־מנת שתוכלו להתחיל לעבוד.

מונחים בהסבר זה:

Cmd = מקש Command (תפוח) במקינטוש, או Ctrl בחלונות
קליק=לחיצה רגילה על העכבר (לחצן שמאלי בחלונות)

פתיחת מסמך חדש

בפתיחת מסמך חדש, הגדירו את גודל העבודה, מס' טורים בעמוד ואת השוליים המסמלים את מיקום המלל הרץ על פני העמוד. לאחר שהמסמך פתוח, ניתן לשנות נתונים אלו בדף־אב מתוך התפריט Layout (עימוד).

למעשה, אין צורך ליצור תיבת מלל בדף־אב מאחר ואינדיזיין יוצרת תיבות מלל בעצמה כגודל השוליים שנקבעו מראש בעת הזרמת מלל אוטומטית.

כדאי ליצור תיבת מלל בדף־אב רק אם יש צורך לשנותה באופן גורף בכל העמודים (צבע, מסגרת, כניסות וכיו"ב), או כאשר יש בעמוד יותר מתיבת מלל אחת שזרמת לעמוד הבא.

דף־אב – Master page

דף־אב תוכלו להניח את כל העצמים שיופיעו באופן קבוע לאורך כל עמודי המסמך כגון: כותרת רצה, לוגו, מספור אוטומטי וכיו"ב. כל עצם המופיע בדף־אב יופיע גם בשאר העמודים. עצמים אלו בדרך כלל מופיעים מחוץ לשוליים של הטקסט הרץ.

כברירת מחדל, לא ניתן לבחור באופן רגיל את העצמים שנוצרו בדף־אב הן בעמודים עצמם והן בדף־אב המבוססים זה על זה ועליכן צריך לשחררם. כדי לעשות זאת לחצו על צירוף המקשים Shift+Cmd+קליק על העצם והוא ישוחרר. ניתן להשיב עצמים ששוחררו או שנמחקו באמצעות גרירת דף־אב רצוי על העמוד עצמו או באמצעות בחירה באחת מאפשרויות Master Pages מתוך תפריט הפנל עמודים (Pages).

קביעת מספור אוטומטי

גשו לדף־אב, ציירו תיבת מלל, וודאו כי סמן המלל נמצא בתוך התיבה, ומתוך התפריט גשו ל: Type>Insert Special>Character>Markers>Current Page Number (אות<הוסף תו מיוחד>סימנים<מספר עמוד נוכחי). כעת תוכלו לראות את האות A שאינה הגליף עצמו אלא סימן מייצג של הוראת מספור אוטומטית האומרת למסמך "במקום הזה, בגופן הזה, בגודל הזה וכו', הצג את מספר העמוד על־פי הגדרות המספור שקבענו (כמובן שיש ברירת מחדל של מספור העמוד הראשון בספרה "1"). תוכלו לתת לסימן זה (A) זו כל גופן, גודל, משקל וצבע שתמצאו. כדי לראות את המספור אנא גשו לעמודים עצמם.

ייבוא מלל

תוכלו לייבא מלל על פי המתואר במדריך זה. בעת הזרמה אוטומטית של המלל אינדיזיין גם תיצור תיבות מלל וגם תוסיף עמודים בעצמה עד שהמלל ייגמר.

ייבוא מלל רב־לשוני

מספר מילים על מסמכי מלל לייבוא

אינדיזיין תומכת בייבוא מסמכי מלל ממקורות שונים. אם מעבד התמלילים שלכם מכיל מספר אפשרויות שמירה, כדאי לשמור את המסמך במבנה השומר על כמה שיותר תכונות מלל, כדי שבהמרה נקבל כמה שיותר מידע על המלל (כגון קובצי וורד בעלי סיומת doc **איתם רצוי לעבוד**, או קובצי RTF). בייבוא מלל מסוג זה, אינדיזיין תשמור על הגדרות המלל השונות (כולל ייבוא הסגנונות קיימים). בייבוא מסמכי מלל שאינם שמורים במבנה RTF, המלל ייאבד את הגדרותיו ואז כשנרצה למצוא גורם מפריד בין מלל עברי למלל אחר לא נוכל לעשות זאת.

עד לרגע כתיבת מסמך זה, אני עדיין רואה בעייה בייבוא קובצי docx (גרסת אופיס 2007 ומעלה) וממליצה לייבא אך ורק גרסת doc (מבקשים מהלקוח לייצר קובץ בגרסה זו).

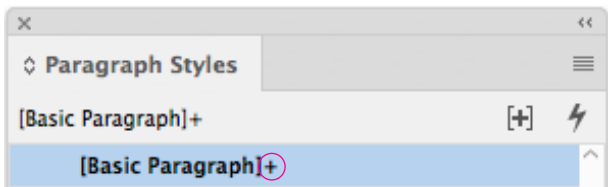
בדוגמא הבאה, נתייחס לעברית כשפת המלל המוביל ולאנגלית כשפת המלל המשני (מומלץ להציג סימונים נסתרים (Type>Show Hidden Characters).

סגנונות פסקה (Paragraph Styles) ותו (Character Style)

עבודה עם סגנונות מלל הכרחית באינדיזיין, בעיקר בטיפול במלל רב־לשוני. מלבד נוחות בעבודה, הם חוסכים זמן יקר ומגנים על המלל מפני שינויים. עליכן, לפני שנלמד לייבא מלל ולטפל בו, יהיה עליכם ליצור סגנון פסקה אחד לשפת המלל המוביל וסגנון תו אחד לשפת המלל המשני. שימו לב להקפיד על הגדרות המלל שפורטו בעמודים הקודמים. בדוגמא הבאה מלל ששפתו המובילה עברית ובתוכו מילים בודדות באנגלית.

א. הכנת סגנון פסקה

פתחו מסמך חדש, ציירו תיבת מלל ומלאו אותה במלל Type>Fill with Placeholder Text. באופן אוטומטי, אינדיזיין מאפיינת את הגדרות המלל על פי ההגדרות של הסגנון הבסיסי בו טיפלנו עד כה ולכן, כל הגדרות העברית של מלל זה הן תקינות. בחרו פסקה שלמה (כולל הסימן הנסתר של שבירת שורה זו) ותנו למלל את המאפיינים הרצויים (גודל אות, יישור, ריווח וכיו"ב). בחלונית של הסגנונות, תוכלו לראות שמימין לשם הסגנון (במקרה זה Basic Paragraph) מופיע כעת הסימן +. סימן זה מופיע כאשר הגדרות המלל שונות מהגדרות הסגנון שנקבעו.

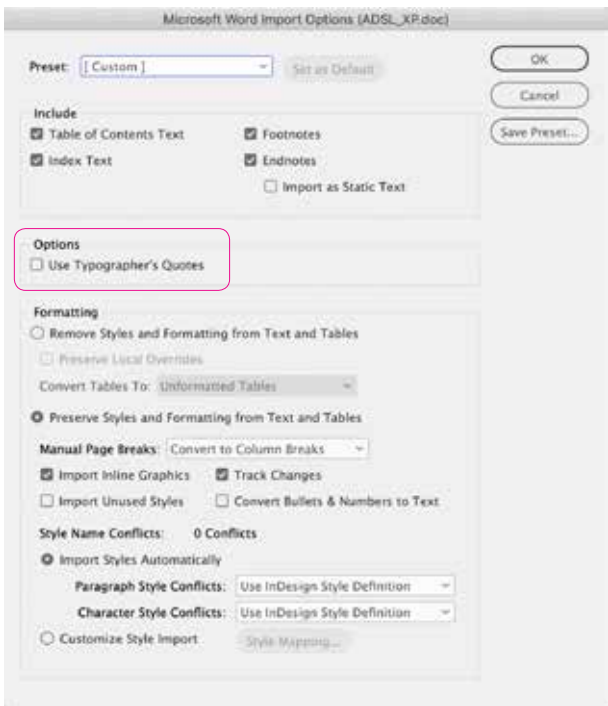
כאשר אנו נותנים לפסקה או לתו סגנון ואחר כך מגדירים שינוי מקומי (שלא מתוך הסגנון), אינדיזיין תציג את סימן ה+ מימין לשם הסגנון. איפוס המלל לקבלת הגדרות הסגנון יוכל להתבצע רק באמצעות לחיצה על שם הסגנון בתוספת המקש Alt, גם בסגנונות פסקה וגם בסגנונות תו. אבל! תווים המוגדרים בסגנון תו, לא יושפעו מפעולה זו, כי סגנון תו חזק יותר מסגנון פסקה והדרך היחידה להסירם היא רק על־ידי בחירת התווים המוגדרים, והקלקה על הסגנון "None".

הציבו את סמן המלל בתוך הפסקה (אין צורך לבחור אותה), גשו לחלונית Paragraph Styles (סגנונות פסקה) ומתוך התפריט הנשלף בחרו באפשרות New Paragraph Style.

ההבדל בין סגנון פסקה לסגנון תו הוא שסגנון פסקה מטפל בכל הפסקה. כלומר, מ"Enter ועד ל"Enter הבא. אין צורך לבחור את כל הפסקה כדי להחיל סגנון פסקה (אלא אם רוצים להחיל אותו על מספר פסקאות). סגנון תו מטפל בתווים בודדים (שייצרים מילים) בגוף הפסקה ובעצם "מקבע" את ההגדרות. גם אם תשנו בשלב מאוחר יותר את נתוני סגנון הפסקה, המילים שקיבלו סגנון תו לא ישתנו (למעט תכונות משותפות). כך בעצם, אנו יוצרים הפרדה בין השפה המובילה (עברית) לשפה המשנית (אנגלית). ניתן ליצור סגנון תו שיכיל בתוכו רק Bold, או רק גודל. סגנון תו יורש את כל הגדרות הפסקה בה הוא נמצא (במקרה שלנו סגנון הפסקה שיצרנו) ומשנה רק את ההגדרות השונות שקבענו מכלי לפנעו בשאר ההגדרות ובזאת בעצם גדולתו. סגנון תו חזק יותר מסגנון פסקה וניתן להסירו אך ורק באמצעות לחיצה על None בחלונית הסגנון תו.

1. ייבוא מלל

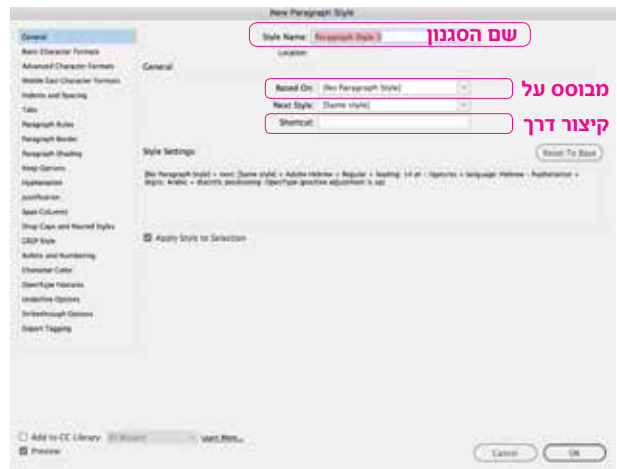
- א. הכינו קובץ וורד (בעל סיומת doc) בו יש מלל מעורב, עברית שפה מובילה ואנגלית משולבת בתוכו.
- ב. בחרו בפנל סגנונות פסקה את הסגנון Basic Paragraph ובפנל סגנונות תו את הסגנון None.
- ג. בתפריט הראשי בחרו את הפקודה File>Place (קובץ<מקם). תיפתח תיבת שיחה בה תוכלו לבחור את קובץ המלל אותו תרצו לשלב במסמך שלכם ובתחתית החלון וודאו שהאפשרות Show Import Options מסומנת. בחרו את הקובץ ולחצו על "Open".
- ד. תיבת שיחה נוספת תיפתח ובה הגדרות שונות. וודאו כי האפשרות "Use Typographer's Quotes" (השתמש במרכאות חכמות) אינה מסומנת.
- ה. תחת Formatting יש שתי אפשרויות: הראשונה - הסרת כל ההגדרות של המלל (ואז לא תראו הגדרות כמו בולד, שפה אנגלית, קו תחתית וכו'), והשנייה, תמיר את המלל כפי שהוגדר בידי הלקוח (אפשרות מועדפות למלל ארוך). לחצו על "אס" (אשר).

אם המסמך אותו אתם מייבאים מכיל גופנים שאינם קיימים במערכת ההפעלה בה אתם עובדים, ייפתח חלון היציג את הגופנים החסרים ואת האפשרות להחליפם. בשלב ההמרה הנוכחי, לא כדאי להחליף את הגופנים (זאת משום שאינכם יודעים איזו שפה כל גופן מייצג). לחצו על "אס" (אשר).

התבוננו בחלק התחתון של החלון, תחת "Style Settings" שם תוכלו לראות כל הגדרות הסגנון. נסו לשנות את "מבוסס על" מ-[No Paragraph Style], ל-Basic Paragraph ותראו שחלק מההגדרות נעלמות. הסיבה - ברגע שסגנון מתבסס על סגנון אחר, אתם תראו רק את ההגדרות שהשתנו ולא את ההגדרות המשותפות. כעת נשאלת השאלה. האם לבסס על הסגנון הבסיסי או לא?

במשך שנים תמיד ביססתי הכל על הסגנון הבסיסי. ידעתי תמיד, שהסגנון הבסיסי שלי תקין, וגם אם לא, יכולתי לגשת אליו, לתקן אותו ולדעת שכל שאר הסגנונות המבוססים עליו, ישתנו בהתאמה. עניין זה עשוי ליצור בעייה בהעברת קבצים למחשבים אחרים בהם הסגנון הבסיסי מוגדר באופן שונה משלכם. כך, או כך, בבנייה חכמה של סגנונות המבוססים זה על זה, תמיד ניתן לבקש מהסגנון הראשון בשרשרת זו, להשען על הסגנון הבסיסי או לא ואז לבסס את השאר עליו. המלצתי: לא לבסס את הסגנון על הסגנון הבסיסי אלא על No Paragraph Style.

שם הסגנון - רצוי שם המייצג כמה הסגנון מטפל. **מבוסס על** - אם ועל איזה סגנון הוא מבוסס. **קיצור דרך** - קיצור מקשים שעובד אך ורק באמצעות מקש קיצור כגון Command או Shift, ותוספת של מספר. את המספר יש לקבוע אך ורק מהמקלדת הנומרית ולא משורת המספרים העליונה. מי שרכש מקלדת מקוצרת לא יוכל להגדיר קיצורים, לכן לא מומלץ לרכוש כזו מקלדת.

סמנו את האפשרות Apply Style to Selection (החל סגנון על הבחירה) ואת האפשרות "Preview" (תצוגה) ולחצו על "אס" (אישור).

ב. הכנת סגנון תו לאנגלית

באותה הפסקה עליה החלתם את סגנון הפסקה שיצרתם, כתבו מילה באנגלית (כין שני רווחים). בחרו אותה, בחרו בגופן הרצוי, המשקל, ריווח אופטי (Kerning: Optical) הגודל, תוך הקפדה על תוספת השפה (English: USA) ובחירה בהגדרת כיוון משמאל לימין (Left to Right). בעוד המילה בחורה גשו לחלונית Character Styles (סגנונות תו) ומתוך התפריט הנשלף בחרו באפשרות New Character Style (סגנון תו חדש), סמנו את האפשרות Apply Style to Selection (החל סגנון על הבחירה) ואת האפשרות "Preview" (תצוגה) ולחצו על "אס" (אישור).

קראו באתר שלי את טיפ מס' 6, "שני פתרונות להכנת סגנונות תו באינדיזין בעבודה עם מלל רב לשוני" בו תקבלו מידע חשוב ויעיל בנושא הכנת סגנון תו לאנגלית: www.indesignme.co.il

2. הזרמת מלל (Placing Text)

כעת, סמן העכבר הופך להיות לסמן טעון (Loaded Text) (Icon). את המלל ניתן לטעון ללא ייבוא, באמצעות בחירת תיבת המלל ולחיצה אחת על נקודת יציאת המלל (או נקודת הכניסה). לאחר טעינת המלל ניתן להזימו באופנים הבאים:

כשאנו טוענים מלל (בעת ייבוא או בלחיצה על נקודת יציאת המלל) ומקבלים את סמן המלל הטעון, ישנם מספר דברים שניתן לעשות בצירוף עם מקשים שונים:

זרימה ידנית - נעשית בעזרת קליק עם העכבר וגרירת הסמן על העמוד,

זרימה חצי אוטומטית - נעשית בעזרת לחיצה על Alt + גרירת הסמן על העמוד. המלל זורם ונשאר טעון,

זרימה אוטומטית מלאה - נעשית בעזרת לחיצה על Shift + קליק על העמוד במיקום הקרוב להגדרת שולי המלל הרץ - המלל יזרום עד סופו. התוכנה תייצר תיבות מלל ועמודים חדשים עד תום המלל.

זרימה אוטומטית עד לעמוד האחרון בקובץ - נעשית בעזרת לחיצה על Alt+Shift + קליק על העמוד במיקום הקרוב להגדרת שולי המלל הרץ - המלל יזרום עד לעמוד האחרון של הקובץ וייעצר שם.

אם לאחר הזרמת המלל קיבלתם מלל מסומן בורוד ו/או מופיע כריבועים, זו דרכה של אינדיזין להזהיר כי סוג הגופן או משקלו חסרים במערכת ההפעלה. אם תגשו לחלונית התו (Character Palette) תוכלו לראות כי שם הגופן ו/או משקלו מוצגים בתוך סוגריים מרובעים.

לחצור על מקש ESC לביטול המלל הטעון

3. הגדרת המלל מחדש

השיטה להגדרת המלל מחדש היא ראשית להגדיר את כל מה ששונה מן הפסקה כולה באמצעות סגנון תו, ורק אחר כך לתת סגנון פסקה לכל הפסקה. בדרך זו אנו יוצרים הפרדה בין כל המלל בפסקה לבין מילים בודדות שנראות שונה (כמו אנגלית, שמן, נטוי וכיו"ב).

הרעיון הוא להבין מהו הגורם המבדיל (אחד או יותר) בין תו מסויים או כמה תווים (היוצרים מילה) לבין שאר הגדרות הפסקה, לחפשו ולתת לו סגנון תו. לדוגמא: אם בפסקה שלמה המלל מוגדר בגופן דויד רגיל בגודל 12, ובתוכו מילה המוגדרת בדויד שמן, גודל 12, אז הגורם המבדיל יהיה המשקל, במקרה זה - משקל שמן. כשאבצע חיפוש למשקל שמן, אינדיזין תמצא רק את התווים שהוגדרו במשקל זה.

כאשר מטפלים במלל רב-לשוני, ניתן להבחין שהגורם המבדיל הבולט ביותר הוא השפה בה התו מוגדר. אם תבחרו מילה באנגלית ותוכלו לראות שהשפה המשוויכת אליה היא English: USA (עמ' 3 סעיף ב'). אם נבצע חיפוש לשפה זו, התווים היחידים שייבחרו הם כל אותם התווים המוגדר בשפה זו.

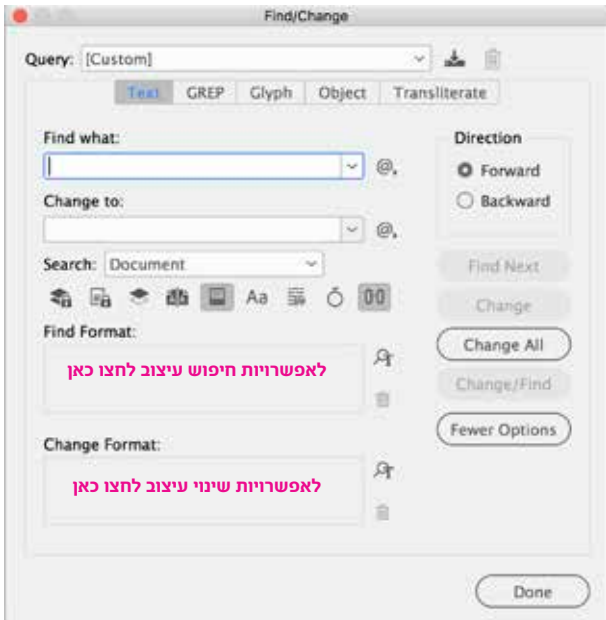
זכרו שהסגנון תו לאנגלית שהכנתם והתאמתו למלל הרץ, לא בהכרח יתאים למופע האנגלית בפסקאות שאינן מלל רץ ולכן ברב המקרים, חיפוש השפה אינו מספיק כגורם מבדיל ויש לבחור בהגדרות נוספות. דוגמא זו מדגימה הדגמה בסיסית מאוד.

הדרך הטובה והמהירה ביותר להגדרת המלל מחדש, היא בעזרת התכונה Find/Change (מצא/שנה) הנמצאת בתפריט תחת Edit (עריכה).

בעת ייבוא מלל ניתן לבחור באפשרות הסרת עיצוב מלל (Remove Styles and Formatting From Text and Tables) התגורם להסרת כל הגדרותיו והפיכתו למלל בעל הגדרה משותפת אחת מצד בו לא נוכל לבצע חיפוש והחלפה באמצעות הגדרות של מלל.

חיפוש תווים בודדים (שפה משנית - אנגלית)

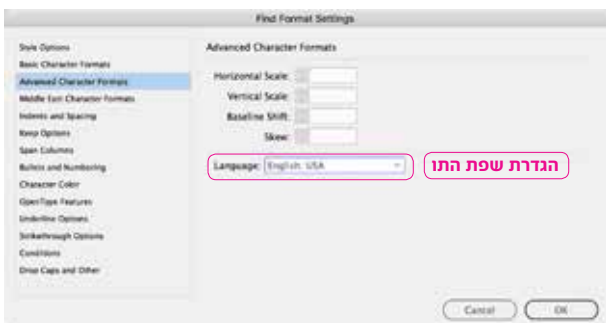
א. הציבו את סמן המלל בתחילת המלל בו יתבצע החיפוש. מתוך התפריט בחרו ב: Edit>Find/Change... (עריכה>חיפוש/החלפה). אם החלון שנפתח לא נראה כמו צילום המסך המצורף, לחצו על More Options (אפשרויות נוספות). בדקו כי ליד האפשרות Search (חפש) כתוב Story (כתבה) - החיפוש יתבצע רק בתיבה או בתיבות המלל המקושרות זו לזו.

ב. בחלקו התחתון שלהש החלון שני מלבנים. העליון - Find Format (חפש עיצוב) מייצג את הגורם אותו תרצו למצוא, ואילו התחתון Change Format (שנה עיצוב) מייצג את ההגדרה החדשה שתחליף את ההגדרות הקיימות.

ג. לחצו בתוך הריבוע העליון שמעליו כתוב Find Format (חפש עיצוב) או על האייקון שמימינו. נפתח חלון ההגדרות הדומה בהגדרותיו לסגנון פסקה עם תוספת של אפשרות בחירת סגנונות הקיימים בקובץ (Style Options). כאן ניתן להגדיר כל גורם מבדיל אותו רוצים למצוא אולם ברב המקרים המלל האנגלי יגיע עם הגדרת שפה שונה כדאי לחפש.

ד. לחצו על Advanced Character Formats - הגדרות תו מתקדמות(שם תוכלו לבחור בשפה שנבחרה לאנגלית).

בחרו בשפת התו המשני (של האנגלית או כל שפה אחרת) רק אם אכן בדקתם שהוא מוגדר בה ושאר המלל מוגדר בשפה שונה.

לאחר שסיימתם להגדיר, לחצו על "אש" (אישור) לחזרה לתפריט הקודם.

דוגמאות לבעיות בעת טיפול במלל רב- לשוני ופתרון

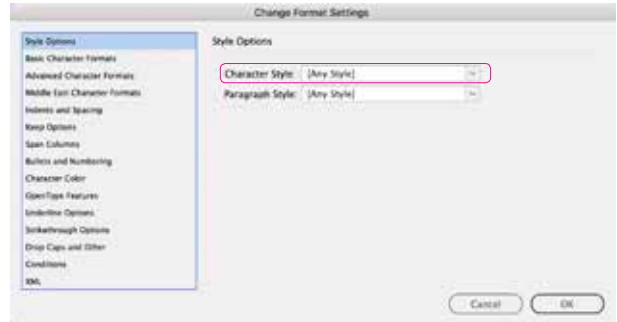
בעת ייבוא מלל מעורב או הקלדתו ישירות לאינדיזיין, אתם עשויים להתקל במספר בעיות חוזרות. בדוגמאות הבאות תוכלו לזהות חלק מן הבעיות וללמוד כיצד לפתור אותן. הפתרון פשוט וגם ינחה אתכם בבעיות נוספות המושתתות על אותו הרעיון. עניין זה הוזכר בעמ' 2 בסעיף 4.

אם תכינו סגנון תו שיכיל בתוכו אך ורק הגדרת כיוון ותחילו אותו על תווים להם תרצו לשנות כיוון, ההגדרה תשמר גם אם תאפסו את סגנון הפסקה שהוחל על המלל (בעזרת Alt + לחיצה על סגנון הפסקה הרצוי).

תוצאה רצויה	בעייה
2000–2003 ערך מספרי גבוה מימין, וערך מספרי נמוך משמאל.	2000–2003 ערך מספרי גבוה מימין, וערך מספרי נמוך משמאל.
פתרון	בחרו את המקף ומתוך התפריט הנשלף של חלונית התו, גשו לכיוון דיאקריטיים ותנו כיוון למקף "ימין-שמאל".
תוצאה רצויה	בעייה
השמוות Dan, Joe הם...	השמוות Joe, Dan הם...
פתרון	בחרו את הפסיק שבין המילים, ועשו בדיוק את אותה הפעולה בדוגמא הקודמת.
תוצאה רצויה	בעייה
מנע. (10.2.4–10.3), Mac OS X	מנע. (10.2.4–10.3), Mac OS X
פתרון	א. בחרו את הפסיק ותנו לו כיוון מימין לשמאל. ב. בחרו את המקף ותנו לו כיוון מימין לשמאל.

כדאי מאוד ליצור 2 סגנונות תו קבועים שיכילו בתוכם הגדרה אחת בלבד. סגנון אחד לכיוון אות מימין לשמאל, וסגנון שני לכיוון אות משמאל לימין. אפשר גם ליצור אותם כשאין אף מסמך פתוח ובכך לקבע אותן כהעדפות ברירת מחדל.

ד. לחצו בתוך הריבוע התחתון שמעליו כתוב Change Format (שנה עיצוב) או על האייקון שמיימנו. נפתח חלון ההגדרות בו תקבעו מה תרצו לעשות עם מה שמצאתם. וודאו שבחלק השמאלי בחלון בחרתם ב"Style Options" ואז מימין לחצו על Character Style (אפשרויות סגנון), בחרו בסגנון התו שהכנתם לתווים באנגלית ולחצו על "OK" (אישור).

ה. בתום הגדרות החיפוש וההחלפה, לחצו על כפתור החיפוש (Find), וודאו כי אכן נמצאו התווים הרצויים, לחצו על כפתור ההחלפה (Change) וודאו שאכן המילה קיבלה את סגנון התו הרצוי ורק אז לחצו על Change All (שנה הכל).

בשלב זה החלנו "סגנון תו" על כל התווים באנגלית. פעולה זו גורמת להגדרה קבועה של התווים. לו היינו מתחילים בהגדרת פסקה עברית, היינו עשויים לפגוע בהגדרות שניתנו לתווים בשפה האנגלית ואז לא היינו יכולים למצוא אותם ולהחליפם.

ו. באותו האופן תוכלו להגדיר פסקאות שלמות באמצעות חזרה על הפעולות המתאורות בסעיפים א-ג, אולם הפעם חפשו את מאפייני הפסקה כולה (גופן, משקל, גודל וכו') ובהגדרת ההחלפה לחצו על Paragraph Style (סגנון פסקה) ושם בחרו בסגנון שהכנתם לפסקאות בעברית.

לפעמים המלל יגיע אף הוא עם סגנונות פסקה ותו, כי גם בווד יש סגנונות פסקה ותו ואינדיזיין תומכת בייבואן. במצב זה החיפוש יעשה קל יותר כי יהיה ניתן לחפש גורם מפריד בתוך הסגנון שהגיע או לחפש את כל הסגנון ולהחליפו בסגנון שלכם.

לסיכום

פעולת "מצא/שנה" של InDesign, פותחת בפנינו אין ספור אפשרויות לטיפול במלל ומקלה עלינו בעבודה מול פסקאות שלמות או מילים שונות בתוך הפסקאות בין אם הן באנגלית או בין אם יש להן הגדרה שונה. בדוגמא זו הוצעה דרך אחת למציאה והחלפה של המלל, אולם ניתן לעשות זאת בדרכים נוספות. הדרך המתאימה תיבחר בהתאמה לקובץ הווד שייבאתם רק לאחר שתבדקו מה הגיע עם המלל (כגון סגנונות פסקה, הגדרות תו שונות וכיו"ב). יצירת סגנונות מתאימים יחסוך זמן יקר.

טיפ לסיום:

כיצד לשמור על הגדרות העברית באופן קבוע בתוכנה?

אינדיזיין שומרת מידע על התוכנה, מאפייניה וברירות המחדל בשני קבצים: InDesign Default ו־InDesign Saved Data. קבצים אלו נוצרים ברגע שפותחים את התוכנה ומכילים את הגדרות ברירת המחדל של היצרן. כל הגדרה שתבצעו בתוכנה. באין מסמכים פתוחים יתקבלו כברירת מחדל עבור כל מסמך חדש שתצרו (זה כולל בחירה של סוג גופן, צבעים, סגנונות וכיו"ב). כך, תוכלו לקבוע הגדרות שונות שנוחות לכם ולא תצטרכו לדאוג כל פעם מחדש לסמן את כל ההגדרות שלמדתם בקובץ זה. אם תעשו זאת כשיש קובץ פתוח ההגדרות יישמרו לקובץ זה בלבד.

קבצים אלו עשויים להיפגם מסיבות שונות וכתוצאה מכך לגרום לשגיאות או להתנהגות לא רגילה של התוכנה. אם אתם חושדים שקבצים אלו פגומים, תוכלו לייצרם מחדש על ידי יציאה מן התוכנה, הוצאתם מתוך התיק בו הם נמצאים והעברתם (או זריקתם) למקום אחר במחשב. עם הפעלת התוכנה, קבצים אלו ייווצרו מחדש וכך תוכלו לדעת בבירור אם הבעיה הייתה קשורה אליהם.

לזריקת קובצי ההעדפות באופן אוטומטי יש לבצע את הפעולה הבאה:

מייד לאחר לחיצה לפתיחת התוכנה לחצו על שילוב המקשים הבא:

Mac OS Command+Alt+Ctrl+Shift

Windows Ctrl+Alt+Shift

יוצג חלון שישאל אתכם אם ברצונכם לזרוק את ההעדפות - אנא בחרו ב־Yes (כן). במידה והחלון אינו מוצג סימן שלא לחצתם בזמן.

לאחר זריקת הקבצים, ההעדפות התוכנה יתאפסו ויופיעו כאילו והתקנתם את התוכנה בפעם הראשונה. מאחר ויש כל כך הרבה דברים שכדאי וצריך להגדיר בהעדפות התוכנה, מומלץ לישמור את הקבצים האלו במקום נוסף כדי לחסור את כל ההגדרות מחדש.

מיקום הקבצים במערכת ההפעלה:

מיקום התקיה בו הקובץ נמצא	שם הקובץ	מערכת הפעלה
Users: [User]>Library>Preferences>Adobe InDesign> InDesign>Version 10.0-ME	InDesign Defaults	Mac OS X
Users: [User]>Library>Caches>Adobe InDesign>Version 10.0-ME	InDesign SavedData	
Documents and Settings>[User]>Local Settings> Application Data>Adobe>InDesign>Version 10.0-ME	InDesign Defaults	Windows NT, 2000, XP
Documents and Settings>[User]>Local Settings>Application Data>Adobe>InDesign>Version 10.0-ME>Caches	InDesign SavedData	
Users>[User]>appdata>roaming>adobe>InDesign>Version 10.0-ME	InDesign Defaults	Windows Vista
Users>Admin>AppData>Local>Adobe>InDesign>Version 10.0-ME>Caches	InDesign SavedData	
C:\Documents and Settings\[User Name]\AppData\Roaming\Adobe\InDesign\Version 10.0-ME\en_US	InDesign Defaults	Windows 7
C:\Documents and Settings\[User Name]\AppData\Local\Adobe\InDesign\Version 10.0-ME\en_US\Cache	InDesign SavedData	

- לאחר שסיימתם להגדיר את כל מה שכתוב לאורך מדריך זה (ואולי גם הוספתם הגדרות שנוחות לכם), סגרו את התוכנה.
- גשו לתיקיות המתאימות לפי התיאור בטבלה ועל פי מערכת ההפעלה שלכם והעתיקו את הקבצים למקום בטוח.
- בכל פעם שנראה לכם שהתוכנה לא מתפקדת נכון, זרקו ראשית את ההעדפות באופן אוטומטי, ואם התוכנה חזרה לתפקוד רגיל, סגרו אותה והעתיקו את הקבצים המגובים חזרה למקומם. פעולה זו תחזיר את ההגדרות שקבעתם מראש.

אדובי אינה ממליצה להעתיק העדפות בין מחשבים.

שלומית היימן
Shlomit Heymann
הדרכת אינדיזיין
InDesign Wizard
IDME@017.net.il
www.InDesignME.co.il
054-2135131
© כל הזכויות שמורות